

Saksbehandler: Øivind Høltedahl

Ungdom, økumenikk og internasjonal diakoni

Forslag til vedtak:

1. MKR ser det som viktig at Den norske kirke i forbindelse med trosopplæringsreformen finner fram til økumeniske samarbeidsprosjekter med andre trossamfunn. Dette handler om å ta ungdoms økumeniske grunnholdning på alvor. Det er også viktig at internasjonal diakoni blir et viktig aspekt ved innholdet i reformen.
2. MKR ser det som viktig at det også fokuseres på ungdom i forbindelse med NKRs prosjekt om økumenisk samarbeid på lokalplan.
3. MKR bekrefter betydningen av at ungdom deltar på internasjonale økumeniske arrangementer. Dette handler ikke bare om at ungdom skal bidra som ungdom, men om at ungdom er medlemmer av kirken på lik linje med alle andre. MKR ønsker å bidra til å støtte og utruste ungdomsdelegater som fullverdige delegater og representanter for Den norske kirke.

Sak MKR 07/04 Strategi – økumenikk og ungdom

Revidert forslag til vedtak:

1. Mellomkirkelig råd mener at Den norske kirke i forbindelse med trosopplæringsreformen må finne fram til økumeniske samarbeidsprosjekter med andre trossamfunn. Internasjonal diakoni må være et viktig aspekt ved innholdet i reformen.
2. Mellomkirkelig råd framholder at Norges kristne råds prosjekt om økumenisk samarbeid på lokalplan også må fokusere tydelig på ungdoms erfaringer.
3. Mellomkirkelig råd bekrefter betydningen av at ungdom deltar på internasjonale økumeniske arrangementer. Mellomkirkelig råd vil aktivt finne måter å støtte og utruste ungdomsdelegater som fullverdige delegater og representanter for Den norske kirke.

Saksorientering

”Ungdom er framtidens kirke” hører vi ofte i festtalene. Avhengig av hvordan man forstår dette utsagnet, kan utsagnet være både feil og riktig. Eklesiologisk forstått, som en teologisk beskrivelse av hva og hvem kirken er, er utsagnet veldig feil. Ungdom er fullverdige medlemmer av kirken på lik linje med alle andre medlemmer. Derfor må også ungdom være med å sette agendaen for hva slags spørsmål som kirken skal engasjere seg i.

”Ungdom er framtidens kirke” kan også være et utsagn som er riktig hvis man forstår det som et sosiologisk utsagn. Innenfor ungdomsforskningen er det ikke uvanlig å forstå ungdom i et *generasjonsperspektiv*. I motsetningen til at ungdomstiden forstås som en overgangsfase på vei mellom barndom og voksenhet, betraktes ungdom som en egen avgrenset generasjon. Ungdomstiden er en særlig sensitiv fase der man på bakgrunn av inntrykk og opplevelser utvikler holdninger og verdier. Erfaringene og opplevelsene former grunnleggende holdninger og verdier som man i stor grad tar med seg resten av livet. Ungdomskultur tolket i generasjonsperspektiv betyr at holdningene til dagens attenåring om 22 år vil være holdningene til en førtiåring. Ungdomsgenerasjonens holdninger vil om 20-30 år være voksgenerasjonenes holdninger.

Aktualisert på vår kirkelige kontekst fører dette til at de holdninger og verdier som preger det økumeniske arbeidet blant ungdom i dag, antagelig vil være de dominerende holdningene når disse om 15-30 år sitter i posisjon i kirken. Kanskje er det samme fenomenet vi har sett når Den norske kirke for tiden av mange karakteriseres som politisk radikal. På slutten av 60-tallet og begynnelsen av 70-tallet var det en politisk radikal ungdomsbevegelse i Dnk. Det vi ser er kanskje at disse i dag har kommet i posisjon i kirken?

Et viktig perspektiv i denne debatten blir derfor *fremtidsperspektivet*. For hvis mange ungdommer opplever det tradisjonelle institusjonaliserte økumeniske arbeidet som fremmed, så er det en indikasjon på at man i fremtiden blir nødt til å tenke annerledes om dette. Derfor kan det være verdifullt å også se denne saken i sammenheng med en annen sak på dette MKR-møte, MKR 05/04 ”Reconfiguration of the ecumenical movement”

I denne saken ønsker vi å fokusere på 3 nivåer:

1. Institusjonalisert økumenikk for ungdom
2. Økumenikk på lokalplan
3. Internasjonal diakoni

1. Institusjonalisert økumenikk for ungdom

Det siste året har det skjedd en rekke gledelige ting når det gjelder økumenikk og ungdom på nasjonalt plan. Det er en gledelig høy ungdomsandel blant MKR's medlemmer, ungdom deltok aktivt på forrige sommers økumeniske generalforsamlinger og etter initiativ fra UKM er en økumenisk ungdomskomiteé eller lignende igjen på trappene i regi av NKR. Det er også et mål at det på vært Ungdommens Kirkemøte er en økumenikksak, og en representant fra Metodistkirkens Ungdomsforbund vil i år for første gang være med på Ungdommens

kirkemøte. De siste årene har det også vært norsk generalsekretær i World Student Christian Federation

I høst ble Maria B. Lyngra valgt inn som representant fra Dnk/NKR i styret for Ecumenical Youth Council in Europe (EYCE). EYCE er en samling av konfesjonelle og nasjonale ungdomsråd fra hele Europa. Norge har tidligere hatt et sterkt engasjement i EYCE, blant annet gjennom Siri Magnussen, som var leder for EYCE for noen år tilbake. Denne kontakten er nå gjenopprettet.

Ungdom har vært med som delegater på alle de store økumeniske konferansene i året som gikk. Det å være ungdomsdelegat på internasjonale samlinger kan oppleves som ambivalent, da ungdomsdelegatene fort også blir stigmatiserte som egen gruppe isteden for å bli sett på som fullverdige deltagere. Dette kommer til uttrykk gjennom at ungdom for eksempel innkvarteres på egne hoteller eller forventes å innta spesifikke "ungdomssynspunkter" i debatten.

Til internasjonalt økumenisk arbeid er det en utfordring å rekruttere bredt og fra flere ungdomsmiljøer når man finner ungdomsdelegater, slik at mangfoldet i ungdomsarbeidet i Den norske kirke i større grad gjenspeiles også internasjonalt.

Saker som utfordrer og angår ungdom i Norge på vår hjemmebane har vært mangelvare når den økumeniske dagsorden skal settes på generalforsamlingene. Det er en stor utfordring for tiden fremover at den økumeniske dagsorden i større grad også gjenspeiler problemer som ungdom i Norge står overfor og kan kjenne seg igjen i deres hverdag. For eksempel kunne UKM's hovedsak om ungdoms selvbylde og identitet i møte med samfunnets prestasjonskrav og forventninger, vært en god sak å drøfte i lys av at *healing* var et gjennomgangstema på de økumeniske konferansene.

Til tross for at mange ungdommer i Dnk har mye kontakt med søsken fra andre kirkesamfunn, oppleves nok ofte mye av den institusjonaliserte økumenikken som litt fremmed. Dette er nok generelt et tegn i tiden at de store institusjonene/organisasjonene ikke klarer å engasjere slik som de gjorde tidlige, og at engasjement i dag kanaliseres lettere gjennom mer prosjektbaserte og målrettede tiltak. Kanskje er NKRs initiativ overfor ungdom et godt eksempel på denne dreiningen, da man isteden for et fast økumenisk ungdomsråd ser for seg en prosjektgruppe som skal jobbe med konkrete arbeidsoppgaver på nasjonalt nivå.

2. Økumenikk på lokalplan

"Ungdom lever økumenisk" – sies det. Ungdom ikke bare *er* økumeniske, men de *lever* økumenisk. Blant ungdom i Norge bygges barrierene mellom de forskjellige kirkesamfunnene stadig ned. Både lokalt og nasjonalt skjer det stadig ulike typer samarbeidstiltak/arrangementer der ungdom fra ulike typer kirkesamfunn er representert.

Noen eksempler:

- I Tønsberg ble det i november arrangert en ungdomsfestival, der ungdommer fra nærmest samtlige av kirkesamfunnene i byen var representert på arrangørsiden. Her var fra 300 til 500 ungdommer samlet tre kvelder på rad.

- I Sandefjord har man opprettet et ungdomsråd med representanter fra organisasjoner og kirkesamfunn som driver arbeid i byen, og man har som mål å finne felles samarbeidsprosjekter.
- I de aller fleste av de større byene eksisterer det ungdomsledernetverk, der ungdomsledere fra forskjellige kirkesamfunn møtes for å be og samtale om felles mål: Hvordan nå ungdom med evangeliet?
- Hver sommer samles det flere tusen ungdommer fra forskjellige kirkesamfunn på Skjærgårds Music & Mission. Talere fra flere forskjellige kirkesamfunn er representert.

I disse eksemplene finner vi igjen et fokus på samarbeid om konkrete prosjekter og felles mål og oppgaver. Mange av disse nettverkene er løsere organisert enn det man tradisjonelt er vant til, og de personlige relasjonene er viktigere enn organisasjonsstruktur. Dette er noen av de samme trekkene som kom frem i prosjektet "Guds menighet – jordens største under" (MKR 33/03).

Et tydelig trekk er at ungdoms økumenisk praksis i stor grad handler om relasjoner. Ungdom leter etter gode fellesskap og miljø, identitet, sannhet og meningen med livet. Gode sosiale miljøer kan være mer bestemmende for valget av hvilken menighet man går i, enn teologi. Dette gjelder særlig for de som bor i byene. Men også der det på mindre steder finnes alternativer til Den norske kirke, er det barn og unge som gjerne krysser grensene.

Ungdom er i mindre grad opptatt av forskjeller mellom kirkesamfunn og går gjerne i for eksempel en pinsemenighet selv om de er døpt og hører til i Den norske kirke. Ungdom går der de trives. Og ungdommers likefremme holdning til kristent fellesskap betyr nye muligheter for fellesskap på tvers av kirkesamfunn fordi de allerede har en økumenisk grunnholdning, dvs. at de som resultat av leting etter et godt sosialt miljø og kristent fellesskap, får nye erfaringer og kunnskap. Ungdoms "intuitive" tilnærming til økumenikk skaper muligheter som "voksenøkumenikk" kan ha noe å lære av.

En annen trend som vi finner i dagens samfunn er at man skal *skape seg* en identitet –ens livsprosjekt er et stort identitetsbyggingsprosjekt som pågår kontinuerlig hele livet. Trosopplæringsreformen er kanskje det viktigste identitetsskapningsprosjektet som Den norske kirke nå står overfor. Det er viktig at man i dette arbeidet også søker samarbeid med andre kirkesamfunn. Ungdommens kirkemøte 2003 utrykte også dette som et viktig anliggende. Trygghet om eget teologisk sentrum og identitet gjør at man kan møte andre med åpenhet. Utfordringen for trosopplæringsreformen blir å gi en trygg identitet, en slags økumenisk ryggmargsrefleks, der man er åpen for andre samtidig som man er stolt av det man er del av. Hvis trosopplæringsreformen ønsker å ta barn og unges økumeniske grunnholdning på alvor, vil den aktivt legge til rette for økumeniske samarbeidsprosjekter.

For å oppsummere dette punktet kan det virke som at vi har hatt utvikling der barrierene mellom de forskjellige kirkesamfunn har blitt bygd ned, det har blitt større fokus på relasjoner og nettverk og en dreining bort fra institusjonalisert arbeide til fordel for prosjektarbeid og målrettet samarbeid. Det er en utfordring for tiden som kommer at voksgenerasjonen er oppmerksom på denne endringen og at råd og organer i Dnk møter dette på en saksvarende måte.

3. Internasjonal diakoni

Vi lever i en tid med stadig økende globalisering, og dagens ungdomsgenerasjon er mer på reisefot, har mer kontakt med omverdenen og får flere kulturelle impulser fra utlandet enn noen generasjon før dem. Mye av det ungdomsarbeidet som drives i Norge har forgreninger og kontakt til utlandet, enten gjennom at menighetene har ulike typer vennskapsmenigheter i andre land eller gjennom at ungdomsarbeidet tilhører en organisasjon som har arbeid i andre land. Flere av disse organisasjonene, for eksempel KFUK-KFUM, Changemaker og Acta – Barn og unge i Normisjon, har ulike typer utvekslingsprogrammer for volontører. Dette fører til at ungdom samhandler på tvers av landegrensene. For mange ungdommer har det vist seg at en slik type direkte kontakt er avgjørende for å få et internasjonalt solidaritetsengasjement.

Allikevel kunne den internasjonale dimensjonen vært enda sterkere. Flere av organisasjonene driver barne- og ungdomsarbeide både i Norge og i utlandet. Impulser fra dette arbeidet kunne i sterkere grad blitt presentert her i Norge. Utfordringen for ungdomsarbeidet i Norge er å bli bevisst på kontekstuellet arbeid med ungdom og ungdomskultur, med tanke på å utvikle en egen ungdomsteologi. Det hadde da vært verdifullt å lære av hvordan man arbeider kontekstuellet med ungdomsarbeid i andre kulturer og samfunn.

En av organisasjonene som har et internasjonalt engasjement er Changemaker. Changemaker angriper de grunnleggende årsakene til verdens urettferdighet og gir ungdom konkrete muligheter til å være med å forandre de urettferdige økonomiske og politiske spillereglene i verden. Changemaker har det siste året trappet opp arbeidet for å integrere Changemaker-tanken i lokalt ungdomsarbeid, og de har ansatt en egen nettverkskoordinator for å tilrettelegge dette arbeidet. Målet er ikke at Changemaker arbeid skal bli et alternativ til det allerede eksisterende ungdomsarbeidet, men et supplement til dette.

Hvordan denne saken skal behandles i MKR-møtet:

Til denne saken er Maria B. Lyngra fra EYCE, Changemaker og Astrid Sandsmark fra Utvalg for ungdomsspørsmål invitert til å ha en 2-3 minutters innledning til teamet og til å delta i samtalen etterpå. I samtalen som følger kan følgende problemstillinger være aktuelle: Hva kan MKR gjøre for å bringe spørsmål fra norsk ungdoms hverdag inn på den økumeniske agendaen, hvilke konsekvenser får den holdningsendring som har skjedd blant ungdom for det økumeniske arbeidet i framtiden, hvordan kan MKR arbeide for å bringe informasjon fra sitt arbeid ut til ungdom på lokalplan og hvordan kan MKR bidra til at det rekrutteres bredere fra ulike typer ungdomsmiljøer i Den norske kirke når man finner kandidater til internasjonale fora.